

บทที่ 5

สรุปการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งส่งเสริมความใฝ่รู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ด้วยการจัดการเรียนการสอนตามแนวรูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบท โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. พัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบท เพื่อส่งเสริมความใฝ่รู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. ประเมินรูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบท เพื่อส่งเสริมความใฝ่รู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดย
 - 2.1 เปรียบเทียบทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ
 - 2.2 เปรียบเทียบเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ
 - 2.3 เปรียบเทียบทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง
 - 2.4 เปรียบเทียบเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
 - 2.5 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนตามรูปแบบการสอนกับระดับแอดัมเฉลี่ยทางการเรียนที่มีต่อทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียน
 - 2.6 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนตามรูปแบบการสอนกับระดับแอดัมเฉลี่ยทางการเรียนที่มีต่อเจตคติในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน
3. เปรียบเทียบผลการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

การดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยแบ่งการดำเนินการเป็น 3 ส่วน คือ

1. การพัฒนารูปแบบการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการสอน

การพัฒนารูปแบบการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการสอน มีขั้นตอนดังนี้

1.1 รวบรวมเอกสาร หนังสือ บทความ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพการณ์ปัจจุบัน การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา ปัญหาการศึกษา แล้วระบุประเด็นที่ต้องการพัฒนา จากนั้นกำหนดปรัชญาการศึกษาที่จะใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอน กำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน แล้วกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนที่จะพัฒนาตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอนที่กำหนดไว้ กำหนดขอบเขตทักษะการแสวงหาความรู้ และ เจตคติต่อการแสวงหาความรู้

1.2 นำองค์ประกอบของรูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบท ที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ดังกล่าวข้างต้นมาสร้างความสัมพันธ์กัน แล้วนำเสนอในรูปแบบแผนภูมิรูปแบบการสอน พร้อมสร้างเอกสารประกอบรูปแบบการสอน ได้แก่ เอกสารแสดงรูปแบบการสอน คู่มือการใช้รูปแบบการสอน แผนการสอน และคู่มือการสร้างสาระอิงบริบท

1.3 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการสอน โดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบและให้คำแนะนำ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้รับคำแนะนำ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ในเบื้องต้นมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขทั้งรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการสอน

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้คือ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การศึกษาเอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดกรอบตัวแปร การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ การดำเนินการสร้างเครื่องมือนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบ การทดลองใช้และการปรับปรุงแก้ไข ประกอบด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

2.1 แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ประกอบด้วยการประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดประเด็นค้นคว้า ด้านการคาดคะเนผล ด้านการกำหนดวิธีการค้นคว้าและดำเนินการ ด้านการวิเคราะห์ผลการค้นคว้า และ ด้านสรุปผลการค้นคว้า

2.2 แบบวัดเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ เป็นแบบมาตราประมาณค่าของ ลิเคิร์ท โดยวัดเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดประเด็นค้นคว้า ด้านการคาดคะเนผล ด้านการกำหนดวิธีการค้นคว้าและดำเนินการ ด้านการวิเคราะห์ผลการค้นคว้า และด้านสรุปผลการค้นคว้า

2.3 แบบทดสอบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ทดสอบในเนื้อหา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน และหน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา

3. การทดลองใช้รูปแบบการสอน

การทดลองใช้รูปแบบการสอน เป็นการนำแผนการสอนที่สร้างขึ้นตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์จริง เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการสอนที่สร้างขึ้นว่าสามารถทำให้ผู้เรียนมีทักษะและเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ และมีผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเพิ่มขึ้น โดยการทดลองสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเทพประสิทธิ์คอนวาส จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน กลุ่มควบคุม 15 คน ในแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ระดับละ 5 คน โดยการจัดระดับดังกล่าวด้วยคะแนนซีเชิงเส้น (Linear Z-score) แล้วดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ก่อนการทดลองใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ทำการประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ทดสอบเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ และทดสอบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งในขณะนั้นเรียนด้วยรูปแบบการสอนแบบปกติ แล้วทดสอบด้วยสถิติ t -test โดยใช้โปรแกรม SPSS พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีทักษะการแสวงหาความรู้ เจตคติต่อการแสวงหาความรู้ และผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไม่แตกต่างกัน (ดังตารางที่ 4, 5 และ 6)

3.2 ดำเนินการสอน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยแผนการสอนที่สร้างขึ้น กลุ่มควบคุมได้รับการสอนด้วยกิจกรรมที่แนะนำไว้ในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ ระยะเวลาในการดำเนินการสอนทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ โดยแต่ละกลุ่มได้รับการสอนรวมกลุ่มละ 50 ชั่วโมง

3.3 หลังการทดลองใช้รูปแบบการสอน ทำการประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ทดสอบเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ และทดสอบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐานโดยการทดสอบด้วยสถิติ t -test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง(Two-way ANOVA)

โดยใช้โปรแกรม SPSS พร้อมทั้งทดสอบภายหลัง ด้วยวิธีของตุ๊กกี (T-Method) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการสอน

จากการพัฒนาแบบการสอน ได้ผลสรุปดังนี้

1.1 รูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบท เพื่อส่งเสริมความใฝ่รู้สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

รูปแบบการศึกษาดังกล่าวมีองค์ประกอบ จำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ
ด้านวางแผน ประกอบด้วย

- 1) หลักการของรูปแบบการสอน
- 2) จุดหมายของรูปแบบการสอน
- 3) กรอบคุณลักษณะความใฝ่รู้ ประกอบด้วย ทักษะการแสวงหาความรู้ และ

เจตคติต่อการแสวงหาความรู้

ด้านจัดเตรียมสาระอิงบริบท ประกอบด้วย

- 1) การกำหนดสาระ
- 2) การกำหนดบริบท
- 3) การกำหนดขอบเขตการอภิปราย
- 4) การกำหนดขอบเขตประเด็นคั่นคว่ำ
- 5) การผลิตสาระอิงบริบท

ด้านกิจกรรมคั่นคว่ำและสรุปเชื่อมโยง ประกอบด้วย

- 1) การเผชิญสาระอิงบริบท
- 2) การอภิปรายประเด็นต่าง ๆ ในสาระอิงบริบท
- 3) การกำหนดประเด็นที่ต้องการคั่นคว่ำ
- 4) การคาดคะเนผล
- 5) การกำหนดวิธีการคั่นคว่ำ
- 6) การดำเนินการคั่นคว่ำ
- 7) การวิเคราะห์และสรุปผลการคั่นคว่ำ
- 8) การระบุความรู้เดิม
- 9) การเชื่อมโยงความรู้
- 10) การกำหนดประเด็นคั่นคว่ำใหม่

ด้านผลย้อนกลับ ประกอบด้วยการประเมินความใฝ่รู้ 2 ด้าน คือ

- 1) การประเมินทักษะการแสวงหาความรู้
- 2) การวัดเจตคติต่อการแสวงหาความรู้

เมื่อการสอนเสร็จสิ้น ให้มีการประเมินผลในด้านความรู้ การปฏิบัติในการแสวงหาความรู้ และเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพิจารณาถึงประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น และการปรับปรุงแก้ไข

1.2 เอกสารประกอบรูปแบบการสอน

เอกสารประกอบรูปแบบการสอน มีจำนวน 3 ฉบับ คือ

1) คำแนะนำการใช้รูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบท เพื่อส่งเสริมความใฝ่รู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา (ปรากฏในภาคผนวก ค) เป็นเอกสารแนะนำการใช้รูปแบบการสอนแก่ผู้สอนเพื่อเตรียมการและ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยคำแนะนำในหัวข้อต่อไปนี้

บทนำ เป็นคำแนะนำทั่วไปเกี่ยวกับ ความมุ่งหวังของรูปแบบการสอน ลักษณะเด่นของรูปแบบการสอน จุดเน้นของรูปแบบการสอน

สาระสำคัญของรูปแบบการสอน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน ขอบเขตของรูปแบบการสอน แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน หลักการของรูปแบบการสอน ลักษณะของรูปแบบการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนการนำรูปแบบการสอนไปใช้ ประกอบด้วย ด้านจัดเตรียมสาระอิงบริบท ด้านกิจกรรมค้นคว้าและสรุปเชื่อมโยง และด้านผลข้อมูลย้อนกลับ

ตัวอย่างการใช้รูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบท เพื่อส่งเสริมความใฝ่รู้ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

2) คู่มือการสร้างสาระอิงบริบท (ปรากฏในภาคผนวก ค) เป็นเอกสารที่นำเสนอขั้นตอนในการสร้างสาระอิงบริบท ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

ก. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสาระอิงบริบท ประกอบด้วย ความหมายของสาระอิงบริบท คุณลักษณะของสาระอิงบริบท บทบาทของสาระอิงบริบท ในการสอนเพื่อส่งเสริมความใฝ่รู้

ข. การสร้างสาระอิงบริบท ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดเนื้อหาในสาระอิงบริบท ประกอบด้วย การกำหนดขอบเขตของเนื้อหาในสาระอิงบริบท การคัดเลือกเนื้อหาที่จะนำเสนอในสาระอิงบริบท การระบุความน่าสนใจในสาระอิงบริบท การกำหนดมุมมองต่าง ๆ (บริบทมหภาค) การกำหนดขอบเขตกว้าง ๆ ของประเด็นคั่นคว่า ตารางแสดงการกำหนดเนื้อหาสำหรับสาระอิงบริบท

ขั้นที่ 2 การนำสาระอิงบริบทมาจัดทำเป็นสื่อการสอน ประกอบด้วย การพิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาในสาระอิงบริบท การกำหนดสื่อและช่วงเวลาในการใช้สื่อ การผลิต/สร้างสื่อ

ค. ตัวอย่างแบบประเมินสื่อการสอน

3) แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

แผนการสอนดังกล่าว เป็นแผนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยที่ 2 ชีวิตในบ้าน และหน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา เป็นการนำรูปแบบการสอน โดยใช้สาระอิงบริบท เพื่อส่งเสริมความไม่รู้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน โดยในแต่ละแผนการสอน ประกอบด้วย

ก. สาระอิงบริบท เป็นเนื้อหาสำคัญของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ที่ได้รับการวิเคราะห์แล้วว่า ประกอบด้วยประเด็นหัวข้อต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อน และครอบคลุมเนื้อหาวิชาของบทเรียนนั้น ๆ แต่ยังไม่มีความกระจ่างชัดในตัวเอง โดยนำเสนอเนื้อหาสำคัญนี้ผ่านทางสื่อการสอนต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ ทัศนศิลป์ บทความ การแสดงบทบาท เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กำหนดประเด็นที่ต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในหลายแง่มุมและด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน

ข. ขอบเขตการอภิปราย เป็นการกำหนดขอบเขตกว้าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถอภิปรายจากสาระอิงบริบท

ค. ขอบเขตประเด็นคั่นคว่า เป็นการกำหนดขอบเขตกว้าง ๆ ในการกำหนดประเด็นคั่นคว่าของผู้เรียน

ง. กิจกรรมคั่นคว่าและเชื่อมโยง เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนจัดเป็นกลุ่มอภิปรายประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับสาระอิงบริบท กำหนดประเด็นคั่นคว่าที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติมจากสาระอิงบริบท กำหนดประเด็นคาดคะเนผล กำหนดวิธีการคั่นคว่าอย่างหลากหลาย เลือกวิธีการคั่นคว่าและดำเนินการคั่นคว่า จากนั้นให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้สรุปเชื่อมโยงกับประเด็นความรู้ต่าง ๆ ในสาระอิงบริบท และนำความรู้ที่ได้ทั้งหมดมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดประเด็นคั่นคว่าใหม่ พร้อมทั้งให้ผู้เรียนได้ร่วมกัน ประเมินการปฏิบัติงานของกลุ่มในหัวข้อต่อไปนี้ 1) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน 2) ผลงานที่เป็นที่พอใจ พร้อมระบุเหตุผลและนำเสนอข้อบกพร่องในการทำงาน พร้อมเสนอแนะวิธีการแก้ไข 3) นำแนวทางแก้ไขไปใช้

ในการเรียนครั้งต่อไป สำหรับการประเมินการปฏิบัติงานของกลุ่มนี้ นับว่าเป็นการส่งเสริมเจตคติต่อการแสวงหาความรู้

จ. ผลย้อนกลับ เป็นส่วนที่บอกถึงวิธีการวัดและประเมินผลหลังจากการเรียนการสอนสิ้นสุดลง

ฉ. ภาคผนวก ประกอบด้วย สารเกี่ยวกับ

- 1) ความคิดรวบยอด เป็นความรู้หรือแนวคิดสำคัญของหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นส่วนที่บอกถึงความคาดหวังถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้
- 3) เอกสารสำหรับการค้นคว้า เป็นการเสนอรายชื่อเอกสารต่าง ๆ ประกอบการค้นคว้าสำหรับผู้เรียน

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามวิธีการที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 ได้เครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

2.1 แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ ประกอบด้วยการประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ 5 ด้าน จำนวน 18 รายการ

2.2 แบบวัดเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ เป็นแบบมาตรประมาณค่าของลิเคิร์ท จำนวน 36 ข้อ มีค่าความเที่ยง 0.88

2.3 แบบทดสอบผลการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ได้วิเคราะห์หาค่าความยากและอำนาจจำแนก และหาค่า ความเที่ยงได้ค่าความเที่ยง .79

3. การทดลองใช้รูปแบบการสอน

ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอน เป็นผลจากการนำแผนการสอนที่สร้างตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน โดยกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยของทักษะการแสวงหาความรู้และเจตคติต่อการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ นักเรียนกลุ่มทดลองจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยของทักษะการแสวงหาความรู้และเจตคติต่อการแสวงหาความรู้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง นอกจากนี้คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนในกลุ่ม

สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนกลุ่มทดลองจะต้องสูงกว่ากลุ่มควบคุม อีกทั้งยังศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนตามรูปแบบการสอนกับนักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนต่างกันต่อทักษะในการแสวงหาความรู้และต่อเจตคติในการแสวงหาความรู้อีกด้วย สำหรับ ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนปรากฏผล โดยสรุปดังนี้

3.1 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีทักษะการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้

3.2 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้

3.3 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังหลังการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีทักษะการแสวงหาความรู้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้

3.4 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้

3.5 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนตามรูปแบบการสอนกับระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนที่มีต่อทักษะการแสวงหาความรู้ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) พบว่า เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ คือ มีปฏิสัมพันธ์

ระหว่างการสอนตามรูปแบบการสอนกับระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนต่อทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียน ซึ่งเมื่อเขียนกราฟเพื่อศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ามีปฏิสัมพันธ์แบบไม่มีอันดับ (Disordinal Interaction Effect) สรุปได้ว่า ความแตกต่างของทักษะการแสวงหาความรู้ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมจะแตกต่างกันในระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนที่ต่างกัน โดยเมื่อพิจารณาจากเส้นกราฟจะเห็นว่า ความแตกต่างนี้มีแนวโน้มที่จะมีค่าสูงกว่า ในกลุ่มที่มีระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนสูงกว่า และเมื่อได้วิเคราะห์เปรียบเทียบในแต่ละระดับพบว่า กลุ่มทดลองจะมีทักษะการแสวงหาความรู้ สูงกว่ากลุ่มควบคุมในแต่ละระดับ ทุกระดับ ดังนี้

1) ในนักเรียนที่มีระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนสูง ที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มีทักษะการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ในนักเรียนที่มีระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนปานกลาง ที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มีทักษะการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ในนักเรียนที่มีระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนต่ำ ที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มีทักษะการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนตามรูปแบบการสอนกับระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนที่มีต่อเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) ปรากฏว่า ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ กล่าวคือ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนตามรูปแบบการสอนกับระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนต่อเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ นั่นคือ การสอนตามรูปแบบการสอนที่ทำให้เจตคติต่อการแสวงหาความรู้ของนักเรียนแตกต่างกัน ไม่ขึ้นกับระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียน โดยเมื่อทำการเปรียบเทียบภายหลัง (Post Hoc) พบว่า

1) นักเรียนที่มีระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนสูง มีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้หลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่มีระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) นักเรียนที่มีระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนสูง มีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้หลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่มีระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) นักเรียนที่มีระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนปานกลาง มีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้หลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่มีระดับแค้นเฉลี่ยทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อย่างไรก็ตามเมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบในแต่ละระดับพบว่า ในกลุ่มทดลองจะมีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้สูงกว่ากลุ่มควบคุมในแต่ละระดับทุกระดับ ดังนี้

1) ในนักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนสูง ที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ในนักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนปานกลาง ที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ในนักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนต่ำ ที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.7 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มีผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

จากผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น และการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ มีประเด็นอภิปราย 2 ด้าน คือ 1) ด้านประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน 2) ด้านการพัฒนา รูปแบบการสอนและการนำรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้ รายละเอียดการอภิปรายมีดังนี้

1. ด้านประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการสอน หากพิจารณาโดยรวมแล้วพบว่า รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น สามารถส่งเสริมความใฝ่รู้แก่นักเรียนทั้งด้านทักษะการแสวงหาความรู้และเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ นอกจากนี้ยังส่งเสริมผลการเรียน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเป็นกลุ่มวิชาที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการสอนด้วย โดยมีประเด็นอภิปรายดังนี้

ทักษะการแสวงหาความรู้

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของทักษะการแสวงหาความรู้พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยของทักษะการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ดังตารางที่ 7 (หน้าที่ 135) โดยในนักเรียนกลุ่มทดลองพบว่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะการแสวงหาความรู้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ดังตารางที่ 8 (หน้าที่ 135)

นอกจากนั้น จากผลของการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนตามรูปแบบการสอน (รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นและรูปแบบการสอนแบบปกติ) และระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียน (ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ) ต่อทักษะการแสวงหาความรู้ แม้จะพบว่าปฏิสัมพันธ์ ระหว่างรูปแบบการสอนกับระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนต่อทักษะการแสวงหาความรู้ ดังตารางที่ 9 (หน้าที่ 136) ซึ่งแสดงว่า รูปแบบการสอนที่ต่างกันส่งผลต่อทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนต่างกัน แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาจากเส้นกราฟในแผนภูมิที่ 6 (หน้าที่ 137) และทดสอบในแต่ละระดับ ดังตารางที่ 10, 11, และ 12 (หน้าที่ 138-139) แล้ว พบว่าทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนทั้งในระดับสูง ปานกลาง และต่ำที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มีทักษะการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนแบบปกติในทุกะดับแถมเฉลี่ยทางการเรียน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษาได้ทุกระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียน ซึ่งผลที่ปรากฏดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่ามิบังจายที่สนับสนุน ดังต่อไปนี้

ประการแรก ในการเรียนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น นักเรียนได้มีโอกาสทำความเข้าใจและทบทวนถึงขั้นตอนในการแสวงหาความรู้ ได้ลงมือฝึกปฏิบัติงาน และแก้ไขการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะแสวงหาความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮาเบอร์ (Haber, 1975) เกี่ยวกับขั้นตอนการฝึกทักษะปฏิบัติว่าการพัฒนาทักษะควรประกอบด้วย 1) ขั้นการทำความเข้าใจ (Cognitive phase) คือ รู้ว่าจะปฏิบัติอย่างไร ผู้เรียนต้องพยายามวิเคราะห์ทักษะนั้น ๆ 2) ขั้นฝึกหัดจนเป็นพฤติกรรมที่คงที่ (Fixation phase) คือการเริ่มลงมือฝึกฝน และแก้ไขพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ถูกต้อง จนกระทั่งพฤติกรรมที่ผิดพลาดลดลง พฤติกรรมที่ถูกจะคงที่และฝึกหัดจนเกิดความชำนาญขึ้น

ประการที่สอง รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นเอื้ออำนวยให้นักเรียนในทุกระดับ
 แต้มเฉลี่ยทางการเรียนได้มีส่วนในการกำหนดแนวคิดของตนลงไปใน การปฏิบัติงานตาม
 ขั้นตอนต่าง ๆ ของการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นการผสมผสานแนวคิดต่าง ๆ ของนักเรียนที่มี
 ระดับแต้มเฉลี่ยทางการเรียนต่างกันเข้าด้วยกัน ทำให้หัวข้อในการแสวงหาความรู้ ตลอดจน
 แนวทางในการปฏิบัติมีลักษณะที่เป็นกลางไม่ยากเกินไปสำหรับนักเรียนอ่อน และไม่ย่ำ
 เกินไปสำหรับนักเรียนเก่ง ทำให้รูปแบบการสอนนี้ส่งผลดีในการส่งเสริมทักษะในการแสวงหา
 ความรู้ในทุกระดับแต้มเฉลี่ยทางการเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ วีซี และคณะ (Vye
 and others, 1990) ที่ศึกษาถึงผลการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทในการสอนวิชาสังคมศึกษา
 เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการรับรู้ข่าวสาร พบว่า การสอนตามรูปแบบการสอนนี้ ส่งผลดี
 กว่ารูปแบบการสอนปกติในนักเรียนทุกกลุ่ม โดยส่งผลต่อการคงไว้ซึ่งความรู้เกี่ยวกับข่าวสาร
 ได้ในระยะยาว

ประการที่สาม ลักษณะการเรียนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้เน้นให้
 นักเรียนได้ฝึกในการค้นคว้าหาความรู้ มีการทำงานร่วมกันเป็นการเรียนในลักษณะร่วมมือกัน
 หลักเลียงการเรียนแบบเป็นผู้รับอย่างเดียว (passive) มาเป็นเป็นการเรียนแบบเป็นทั้งผู้ให้
 และ ผู้รับ (Active) ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว มีบรรยากาศ
 การเรียนที่ดี สอดคล้องกับการวิจัยของ ไมเออร์ (Myers, 1993) ที่ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจ
 เกี่ยวกับการฝึกหัดสอนเป็นคณะ โดยใช้วิธีทัศน์เป็นสาระอิงบริบทในการสอน พบว่า
 นักเรียนมีความสามารถในการผสมผสานเนื้อหาจากวิธีทัศน์เข้าไปในบทเรียนได้และมีความ
 กระตือรือร้นมากในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มความรู้และเทคโนโลยีแห่ง
 มหาวิทยาลัยแวนเดอร์บิลท์ (The Cognition and Technology Group of Vanderbilt,
 1993) ที่มีความเห็นว่า รูปแบบการสอนนี้ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การเรียนแบบ
 ร่วมมือ และยังพบว่าการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนจะช่วยถ่ายโอนให้การทำงานในรายบุคคล
 ดีขึ้นด้วย ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการสอนที่ดี ดังที่ ดันน์ (Dunn, 1972) กล่าวไว้ว่า ควรให้
 นักเรียนมีโอกาสในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กำหนดความรับผิดชอบร่วมกัน การทำงาน
 เป็นกลุ่มนักเรียนจะมีความสัมพันธ์ที่ดี และป้องกันไม่ให้นักเรียนรู้สึกท้อแท้เพียงลำพัง

ประการที่สี่ รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ มีขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน
 ร่วมกันแสดงความคิดเห็น นักเรียนได้มีโอกาสเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารความคิด รวมถึง
 การโต้แย้งกับผู้อื่นและการวิเคราะห์วิจารณ์คำโต้แย้งเหล่านั้น กิจกรรมเหล่านี้เอื้ออำนวย
 ต่อการส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้อย่างมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่อยู่ในวัยเดียวกันจะ
 สามารถสื่อสารเข้าใจกันง่าย ถ้าที่จะซักถามโต้แย้งกันและกัน ทำให้เกิดผลดีในการค้นคว้า
 หาความรู้ สอดคล้องกับแนวความคิดของกลุ่มความรู้และเทคโนโลยีแห่งมหาวิทยาลัย
 แวนเดอร์บิลท์ (The Cognition and Technology Group of Vanderbilt, 1993) ที่กล่าวว่า

เป้าหมายของการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทคือ มุ่งที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารความคิด การโต้แย้งกับผู้อื่น และการวิเคราะห์วิจารณ์คำโต้แย้งของผู้นำเสนอ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่นักเรียนต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร วิทยาการต่าง ๆ ที่ เป็นความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ โดยเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วแล้ว การที่นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการ และเพิ่ม ประสิทธิภาพในการแสดงออกทั้งทางด้านความคิดเห็น การสื่อสารความคิด การโต้แย้งและ วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล จึงนับว่าสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่นักเรียนจะ สามารถนำวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้จากรูปแบบการสอนไปใช้ได้ทั้งใน และนอกห้องเรียน ซึ่งนับเป็นการนำไปประยุกต์ใช้อยู่เสมอ ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนา ทักษะการแสวงหาความรู้ของตนเองได้มากขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสนองแนวทาง/มาตรการ ตามแผนงานหลักในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ กล่าวไว้ในข้อ 2.1 “ผู้สอนปรับวิธีการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการ คิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล มุ่งให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสวงหาความรู้และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง”

อนึ่ง มีข้อสังเกตจากการพิจารณาเส้นกราฟแสดงปฏิสัมพันธ์ ในแผนภูมิที่ 6 (หน้า 137) ที่แสดงให้เห็นว่า ความแตกต่างของทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียนใน แต่ละระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียน มีแนวโน้มที่จะมีค่าสูงกว่าในกลุ่มที่มีระดับแถมเฉลี่ย ทางการเรียนสูงกว่า นั่นคือการสอนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้จะส่งเสริมทักษะการ แสวงหาความรู้ให้นักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนสูงได้มากกว่า ซึ่งน่าจะมีเหตุผล มาจากพฤติกรรมเดิมของนักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนสูง มักจะเป็นผู้ที่ได้รับ ความสำเร็จทางการเรียนมากกว่านักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนที่ต่ำกว่า ทำให้มี ความมั่นใจในการแสดงออกมากกว่า เช่น การแสดงความคิดเห็น การอธิบายต่าง ๆ การตอบคำถาม เป็นต้น ประกอบกับความสามารถเฉพาะตัว ได้แก่ ความสามารถในการ วิเคราะห์ปัญหา ความจำเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้เดิม ความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ และอื่น ๆ อาจมีมากกว่านักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนที่ต่ำกว่า ดังที่ ฮารี พันธุ์มณี (2534) กล่าวถึงความแตกต่างของบุคคลในด้านสติปัญญาว่า บุคคลที่มีสติปัญญา ต่างกันย่อมมีความสามารถแตกต่างกัน เป็นต้นว่าในเรื่องการคิด การกระทำ ความจำ การแก้ปัญหา ความรวดเร็วในการรับรู้ การตอบโต้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้ ประสิทธิภาพของบุคคลแตกต่างกัน ดังนั้นแม้ว่าจะสอนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มีจุดเน้นให้นักเรียนได้เรียนในลักษณะร่วมมือกันโดยนักเรียนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการแสดงออกก็ตาม พฤติกรรมเดิม ๆ และคุณลักษณะเฉพาะตัวดังกล่าวของนักเรียนก็อาจจะ ยังส่งผลอยู่ จึงทำให้ผลปรากฏออกมาว่า นักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนสูงกว่ามี

แนวโน้มที่จะพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ได้มากกว่าดังกล่าว ฉะนั้นหากมีการเพิ่มระยะเวลาของการทดลองใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นให้ยาวนานขึ้น โดยให้นักเรียนในทุกระดับชั้นได้สัมผัสการเรียนได้รับการฝึกอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้มีทักษะการแสวงหาความรู้เพิ่มขึ้นในระดับที่ใกล้เคียงกันได้

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในภาพรวมของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วพบว่า นักเรียนในทุกระดับชั้นได้สัมผัสการเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีทักษะการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนปกติในทุกระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง

เจตคติต่อการแสวงหาความรู้

จากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการแสวงหาความรู้สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนแบบปกติ ดังตารางที่ 13 (หน้าที่ 139) สำหรับในกลุ่มทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ดังตารางที่ 14 (หน้าที่ 140)

สำหรับผลของการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนตามรูปแบบการสอน (รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นและรูปแบบการสอนแบบปกติ) และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ) ต่อเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนตามรูปแบบการสอนกับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อการแสวงหาความรู้ ดังตารางที่ 15 (หน้า 140) ซึ่งแสดงว่า การสอนตามรูปแบบการสอนที่ทำให้เจตคติต่อการแสวงหาความรู้ของนักเรียนแตกต่างกัน ไม่ขึ้นกับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเมื่อทดสอบภายหลังการศึกษาปฏิสัมพันธ์ด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการของ ตุกี (Tukey) พบว่า คะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ของนักเรียนที่มีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสูง สูงกว่านักเรียนที่มีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปานกลาง และต่ำ คะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ของนักเรียนที่มีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปานกลาง สูงกว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำ ดังตารางที่ 16 (หน้า 141) ซึ่งเมื่อพิจารณาจากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ดังกล่าวแล้วในตอนต้นว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการแสวงหาความรู้สูงกว่ากลุ่มควบคุมดังตารางที่ 13 (หน้าที่ 139) ประกอบกับการเปรียบเทียบความแตกต่างในแต่ละระดับพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการแสวงหาความรู้สูงกว่ากลุ่มควบคุมในแต่ละระดับทุกระดับ ดังตารางที่ 17, 18 และ 19 (หน้าที่ 142-

149) จึงสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบ การสอนที่พัฒนาขึ้น ทำให้เจตคติต่อการแสวงหาความรู้ ของนักเรียนสูงขึ้นในทุกระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่า รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้สอนเพื่อส่งเสริมเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ให้แก่ นักเรียนในทุกระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ได้ตามระดับความสามารถของนักเรียน ซึ่งนับเป็นการสอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ที่มุ่งจัดการศึกษาพื้นฐานสำหรับนักเรียนทุกระดับความสามารถ ทำให้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถนำไปใช้ในสภาพการณ์จริงในการจัดการศึกษาของไทยได้ สำหรับการส่งเสริมเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ที่ได้สูงขึ้นดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่ามีปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

ประการแรก การเรียนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น นักเรียนจะได้เรียนตามความสนใจ กล่าวคือภายหลังจากที่นักเรียนได้อภิปรายเกี่ยวกับสาระอิงบริบทซึ่งมีความน่าสนใจ แต่ยังไม่กระจ่างชัดในตนเอง นักเรียนสามารถที่จะกำหนดประเด็นที่จะค้นคว้าตามที่สนใจ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการกำหนดประเด็นค้นคว้า ทั้งนี้เพราะประเด็นค้นคว้างกล่าวเป็นสิ่งที่พึงพอใจของนักเรียน และจะเกิดความพึงพอใจเกี่ยวโยงไปถึงการดำเนินการแสวงหาความรู้ในขั้นตอนต่อ ๆ ไปด้วย โดยจากการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนพบว่า หลังจากครูนำเสนอสาระอิงบริบท นักเรียนจะมีความสนใจ และร่วมกันอภิปรายจากทั้งประสบการณ์ของตนเอง และแสดงความคิดเห็นกับประเด็นอภิปรายของเพื่อน ๆ แล้ว นักเรียนจะเกิดประเด็นที่ต้องการค้นคว้าหาคำตอบ สมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันตั้งประเด็นค้นคว้าที่หลากหลาย จัดลำดับประเด็นค้นคว้า และคัดเลือกประเด็นค้นคว้าของกลุ่ม และนักเรียนจะแสดงความกระตือรือร้นในการนำเสนอผลการกำหนดประเด็นค้นคว้าของกลุ่มที่มาจากความสนใจและการลงความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม พร้อมทั้งซักถามประเด็นค้นคว้าของกลุ่มอื่น ๆ โดยเมื่อผ่านขั้นตอนของการกำหนดประเด็นค้นคว้าแล้ว นักเรียนจะแสดงให้เห็นถึงความสนใจ ตั้งใจที่ดำเนินการในขั้นตอนต่อ ๆ มา ได้แก่ การคาดคะเนผลการกำหนดวิธีการค้นคว้าและดำเนินการ การวิเคราะห์และสรุปผลการค้นคว้า การแสดงออกของนักเรียนเหล่านี้เป็นไปตามทฤษฎี เจตคติที่ใช้หลักการเรียนรู้ที่มีเงื่อนไข ของพาฟลอฟ (Pavlov, 1949 อ้างถึงใน ศักดิ์ สุนทรเสณิ, 2531) ที่ว่า จะให้บุคคลหนึ่งมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดก็นำสิ่งนั้นมาเป็นเงื่อนไขหรือนำไปเกี่ยวโยง (associate) กับอีกสิ่งที่ชอบ หรือสิ่งที่เขา มีเจตคติที่ดีอยู่ก่อนแล้ว เขาจะเชื่อมโยงของสองสิ่งดังกล่าวและชอบในสิ่งที่เป็นเงื่อนไขนั้นด้วย

ประการที่สอง ในกิจกรรมของกระบวนการเรียนการสอน ได้กำหนดให้มีการประเมินผลการแสวงหาความรู้ หลังจากการดำเนินการในแต่ละขั้น ด้วยการให้นักเรียน

รายงานผลการทำงานใน 3 ประเด็น คือ 1) สรุปขั้นตอนในการทำงาน 2) ผลงานที่พอใจและเหตุผล 3) ข้อบกพร่องในการทำงานพร้อมระบุแนวทางแก้ไข ซึ่งในการประเมินผลการทำงานในแต่ละขั้นของนักเรียนนี้ในระยะแรกของการประเมิน นักเรียนยังคงพิจารณาผลงานที่พอใจของกลุ่มในลักษณะที่กว้าง ๆ เช่น พพอใจที่กลุ่มร่วมกันกำหนดประเด็นค้นคว้า เป็นต้น และไม่ค่อยมั่นใจในผลงานของกลุ่มและการแสดงออกในการนำเสนอผลงาน แต่เมื่อได้รับการฝึกบอชขึ้น โดยได้รับการเสริมแรงด้วยการแสดงความคิดเห็น การชื่นชมจากเพื่อน และครู ทำให้กิจกรรมการนำเสนอการประเมินผลการทำงานเป็นช่วงที่นักเรียนให้ความสนใจและร่วมกิจกรรมทั้งในลักษณะการชมเชยและการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล สำหรับการค้นหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไอนั้น ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับการนำเสนอผลงานที่พอใจของกลุ่ม กล่าวคือในระยะแรกยังนำเสนอในลักษณะกว้าง ๆ และนำเสนอแนวทางแก้ไขได้น้อย ประกอบกับยังไม่กล้าแสดงความไม่เห็นด้วยหรือประเมินว่าเพื่อนบกพร่องในการทำงาน แต่หลังจากที่ครูชี้แจงและเน้นถึงการใช้เหตุผลและถ้อยคำที่สุภาพ ไม่มีการเสียดสีหรือติเตียนโดยมีอคติ ในการแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งให้นักเรียนฝึกกิจกรรมนี้ไประยะหนึ่งแล้ว นักเรียนมีความพอใจกับกิจกรรมนี้ โดยมีความมั่นใจและพร้อมที่จะอาสาสมัครในการนำเสนอผลงานที่พอใจ ข้อบกพร่องในการทำงาน ตลอดจนแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ

การทำกิจกรรมรายงานผลการทำงานนี้ นับว่ามีส่วนสำคัญยิ่งในการส่งเสริมเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ เพราะนักเรียนจะได้ปฏิบัติกิจกรรมตามองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของเจตคติ 3 ประการ ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของเจตคติว่า ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นภายหลังจากการได้รับรู้และวินิจฉัยว่าสิ่งนั้นมีกระบวนการอย่างไร มีคุณค่าต่อบุคคลนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด 2) องค์ประกอบด้านความรู้สึกต่อสิ่งนั้น ๆ อันเป็นลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่คล้อยตามความคิดที่มีต่อความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้น ๆ 3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม ซึ่งเป็นความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมในรูปของการยอมรับและปฏิเสธ นอกจากนี้การที่นักเรียนได้ประเมินผลงานที่เป็นที่พอใจของตนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสำรวจข้อบกพร่องในการทำงาน พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องและนำไปปฏิบัติ ก็นับเป็นการส่งเสริมเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ทางหนึ่งตามหลักการเสริมแรงตนเอง (self-reinforcement) โดยอาศัยหลักการเรียนรู้จากทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) ของ สกินเนอร์ (Burthus F. Skinner) กล่าวคือ เมื่อจะให้บุคคลเกิดเจตคติอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำได้โดยการให้รางวัล คำชมเชย พฤติกรรมใดที่ได้รับรางวัล บุคคลนั้นก็จะประพฤติบอชขึ้น และการฝึกให้บุคคลมีความชื่นชมผลงานของตนเองภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะทำให้เจตคติคงอยู่ตลอดไป ลักษณะกิจกรรมที่สร้างความภูมิใจในตนเองนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบาเออร์ และคณะ (Bauer and others, 1994) ที่พัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบท สำหรับการเตรียมผู้สอน (Preservice Teacher) ในวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่าในขั้นตอนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอผลงานของ

ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ และเป็นสิ่งที่มีแรงจูงใจสูงมากเนื่องจาก ผู้เรียนตระหนักว่า ทั้งผู้สอนและสมาชิกในชั้นเรียนกำลังพิจารณาผลงานของเขาอยู่

ด้วยผลการวิเคราะห์ทั้งด้านทักษะและเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความใฝ่รู้ให้กับนักเรียนได้ในทุกระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียน

ด้านผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หลังการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ดังตารางที่ 20 (หน้าที่ 144) ทั้งนี้เพราะรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ได้จัดองค์ประกอบในการเรียนทั้งในด้านองค์ประกอบภายนอกและภายในให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กานเย (Gagne, 1975) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบภายนอกและภายในที่มีประสิทธิภาพในการเรียน ไว้ว่า องค์ประกอบภายนอกประกอบด้วย การทำงานที่ต่อเนื่อง(Contiguity) การกระทำซ้ำ(Repetition) และการเสริมแรง(Reinforcement) ส่วนองค์ประกอบภายในประกอบด้วย การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง(Factual information) การฝึกทักษะต่าง ๆทางสติปัญญา(Intellectual Skills) และกลยุทธ์ต่าง ๆ(Stratigies) กล่าวคือในรูปแบบการสอนนี้ กำหนดให้มีขั้นตอนในแต่ละชั้นที่ส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการกำหนดขอบเขตของการค้นคว้า การจัดกระทำกับข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีกิจกรรมการเรียนที่กำหนดให้นักเรียนนำความรู้ใหม่เชื่อมโยงกับความรู้เดิม ให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละชั้นในทุกเนื้อหาที่เรียน พร้อมทั้งมีการเสริมแรงด้วยการประเมินการทำงานเพื่อนำเสนอผลงานที่พอใจและหาข้อบกพร่องของการทำงานในแต่ละขั้นตอน และแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวอยู่เสมอ ซึ่งนับเป็นการสนับสนุนด้านองค์ประกอบภายนอก สำหรับในส่วนองค์ประกอบภายในในการเรียนรู้รูปแบบการสอนนี้ได้นำเสนอสาระอิงบริบทที่มีลักษณะของข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงที่มีลักษณะพิเศษที่มีความกว้างครอบคลุมเนื้อหา แต่ยังมีคามซับซ้อน เอื้อต่อการสร้างความสนใจที่จะค้นคว้าต่อไป นอกจากนั้นจัดให้มีการฝึกทักษะต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการกำหนดประเด็นค้นคว้า การคาดคะเนผล การกำหนดวิธีการค้นคว้า และดำเนินการค้นคว้า การวิเคราะห์และสรุปผล โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีการเรียนในลักษณะเน้นการกระทำ(Active Learning) ดังนั้นด้วยการจัดองค์ประกอบที่สอดคล้องกันดังกล่าวข้างต้นทำให้นักเรียนได้รับข้อความรู้ที่เป็นระบบระเบียบ เชื่อมโยงกับความรู้เดิมอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนที่สูงขึ้นดังกล่าว

จากที่กล่าวมาด้านประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนทั้งด้านทักษะการแสวงหาความรู้ เจตคติต่อการแสวงหาความรู้ และผลการเรียนของนักเรียน จะเห็นได้ว่ารูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น สามารถส่งเสริมความใฝ่รู้สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาได้ตามที่กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักของรูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบท ดังที่ เบาเออร์ และคณะ (Bauer and others, 1994) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการสอนนี้เป็นรูปแบบที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกระดับ ทุกเนื้อหา และใช้ในการบูรณาการเนื้อหาต่าง ๆ ได้ อย่างไรก็ตามการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความใฝ่รู้อยู่เสมอจนพัฒนาเป็นคุณลักษณะประจำตัวนั้น ควรที่จะต้องให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมความใฝ่รู้ผ่านรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานขึ้นและมีความต่อเนื่องในการฝึกด้วย

2. ด้านการพัฒนาูปแบบการสอน และการนำรูปแบบการสอนไปใช้

จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ปรากฏว่าได้ผลดีในการส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้และเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ ตลอดจนส่งผลให้ผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่นำมาเป็นเนื้อหาในการทดลองได้มีการพัฒนาสูงขึ้นด้วยนั้น อาจกล่าวได้ว่า มีปัจจัยสนับสนุนใน 2 ด้านคือ ด้านการพัฒนาูปแบบการสอนที่เหมาะสมถูกต้องตามหลักการพัฒนา และด้านการนำรูปแบบการสอนไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

การพัฒนาูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ได้พัฒนาจากทฤษฎี แนวความคิด และรูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทที่มีผู้พัฒนาไว้แล้ว และจากผลการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาประยุกต์ปรับปรุงให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของไทย โดยกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความใฝ่รู้สำหรับนักเรียนประถมศึกษาที่ประกอบด้วยทักษะการแสวงหาความรู้และเจตคติต่อการแสวงหาความรู้

สำหรับแนวทางการพัฒนาูปแบบการสอนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านสภาพการณ์ปัจจุบัน การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา ปัญหาการศึกษา แล้วระบุเป็นประเด็นที่ต้องการพัฒนา จากนั้นกำหนดปรัชญาการศึกษาที่ใช้ในการพัฒนาูปแบบการสอน กำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน แล้วกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการสอนที่จะพัฒนาตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอนที่กำหนดไว้ กำหนดขอบเขตทักษะการแสวงหาความรู้ และเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ แล้วนำองค์ประกอบ

ของรูปแบบการสอนมาสร้างความสัมพันธ์กันโดยใช้หลักของการจัดกลุ่มองค์ประกอบ และการจัดเรียงตามลำดับก่อนหลังทั้งในระดับองค์ประกอบของแต่ละกลุ่ม และระหว่างกลุ่ม แล้วกำหนดรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ จัดทำเป็นรูปแบบการสอนฉบับร่าง คู่มือการใช้รูปแบบการสอน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไขให้การเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองใช้

จากที่กล่าวมารูปแบบการสอนดังกล่าว ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบระเบียบ โดยมีปรัชญาการศึกษา ทฤษฎี แนวคิด ผลงานวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนา และได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้รูปแบบการสอนนี้มีประสิทธิภาพสนองจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบที่มุ่งส่งเสริมความใฝ่รู้แก่ผู้เรียน การพัฒนารูปแบบการสอนนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ จอยส์และเวล (Joyce and Weil, 1986) ซึ่งสรุปแนวทางการพัฒนารูปแบบ การสอนต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ ควรมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีและตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ในสถานการณ์จริง โดยการออกแบบรูปแบบการสอนอาจออกแบบให้ใช้ได้อย่างกว้างขวางหรือจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่างก็ได้

อนึ่ง ในรูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทนั้น องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งคือ สาระอิงบริบท ซึ่งนักการศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ แบนฟอร์ด เซอร์วูด แฮสเซลบริง คิลเซอร์ และ วิลเลียม (Bransford, Sherwood, Hasselbring, Kinzer, & Williams, cited in Bauer, 1994) ที่กำหนดให้สาระอิงบริบทเป็น จุดรวมหรือปัญหาที่ตั้งขึ้น เพื่อช่วยให้นักเรียนรับรู้และเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และแมคลาร์ที กูดแมน ริสโก คิลเซอร์ วีอี โรว์ และ คาร์สัน (McLarty, Goodman, Risko, Kinzer, Vye, Rowe, & Carson cited in Bauer, 1994) ที่กำหนดลักษณะของสาระอิงบริบทให้เป็นการใช้สิ่งแวดล้อมร่วมกันเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ สามารถระบุและแจกแจงปัญหาต่าง ๆ ในขณะที่นักเรียนสำรวจรายละเอียดในสาระอิงบริบท นั้น ๆ ผู้วิจัยจึงได้พยายามกำหนดให้คุณลักษณะของสาระอิงบริบทเป็นรูปธรรมมากที่สุดและให้สอดคล้องกับแนวคิดของนักศึกษาดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ สาระอิงบริบทต้องมีลักษณะที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความครอบคลุมเนื้อหา แต่ยังไม่มีความกระจ่างชัดในตัวเองทำให้มีประเด็นที่จะสามารถสืบค้นต่อไปได้ มีความน่าสนใจโดยเป็นเรื่องราวที่พบเห็นในชีวิตประจำวันหรือมีความแปลกใหม่ เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนพิจารณาสาระต่าง ๆ ใน มุมมองที่แตกต่างกัน พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถกำหนดประเด็น ค้นคว้าได้ และเพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดทำสาระอิงบริบท ผู้วิจัยจึงได้จัดทำคู่มือการสร้างสาระอิงบริบท โดยนำเสนอความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสาระอิงบริบท และการสร้างสาระอิงบริบทในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน ทั้งในด้าน การกำหนดเนื้อหาในสาระอิงบริบทในด้านความครอบคลุม ความซับซ้อน การระบุความน่าสนใจ การกำหนดขอบเขตกว้าง ๆ ของประเด็นค้นคว้า รวมถึงขั้นตอนในการผลิตด้วย ตัวอย่างเช่น สาระอิงบริบทในหัวข้อ “ลักษณะครอบครัวที่มีความสุข” ที่นำเสนอผ่านทางวิดีโอเรื่อง “เสียตาย ตอนที่ 1”

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ คือ ความสามารถของนักเรียนในการปฏิบัติตามขั้นตอนของรูปแบบการสอนในช่วงแรก ๆ ยังมีขั้นตอนบางขั้นที่ใช้เวลานานในการปฏิบัติ ได้แก่ การอภิปรายถึงสาระต่างๆ ในสาระอิงบริบท นักเรียนต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณาภาพรวมและวิเคราะห์ถึงประเด็นต่าง ๆ ของสาระนั้น ๆ นอกจากนั้นการกำหนดประเด็นค้นคว้า ยังกำหนดได้ในวงแคบไม่ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาของบทเรียนที่กำหนดไว้ การจัดหมวดหมู่ การสร้างความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ ค้นพบ และสรุปเป็นข้อค้นพบยังทำได้ไม่สมบูรณ์ การประเมินผลงานของตน ทั้งในแง่ผลงานที่พอใจ ข้อบกพร่อง และแนวทางแก้ไข ยังทำได้ในวงจำกัด ช้ำ ๆ แนวความคิดเดิม แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปในช่วงท้ายของการทดลองปรากฏผลว่า นักเรียนมีพัฒนาการทางทักษะการแสวงหาความรู้สูงขึ้น และจากการประเมินผลตนเองของนักเรียน แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกที่ดีขึ้นต่อการแสวงหาความรู้ โดยนักเรียนมองเห็นแง่มุมที่ดีในผลงานตนเองชัดเจนขึ้น ค้นหาค้นข้อบกพร่องในการทำงานได้มากขึ้นและเสนอแนะแนวทางที่นำไปปฏิบัติจริงได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น มีข้อเสนอแนะแยกออกได้เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอน

เนื่องจากรูปแบบการสอน โดยใช้สาระอิงบริบท ที่พัฒนาขึ้นนี้ เน้นลักษณะการเรียนแบบ Active Learning ซึ่งมุ่งส่งเสริมทักษะและเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ จึงเป็นรูปแบบการสอนที่ควรจะนำไปใช้อย่างกว้างขวาง เพื่อช่วยพัฒนาให้เยาวชนไทยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และมีคุณลักษณะใฝ่รู้ ตามนโยบายในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) โดยในการนำรูปแบบการสอนนี้ไปใช้ในห้องเรียนนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ควรตระหนักถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหารควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในกระบวนการเรียนการสอนและสนับสนุนในส่วนของงบประมาณ สำหรับการจัดทำสาระอิงบริบท พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูจัดสภาพสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนดังกล่าว

1.2 เนื่องจากรูปแบบการสอนนี้ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมส่วนใหญ่ นักเรียนจึงต้องตัดสินใจเอง ซึ่งนับเป็นกิจกรรมที่นักเรียนไม่คุ้นเคยมาก่อน ดังนั้นครูจะต้องทำความเข้าใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนเหล่านี้ และจะต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมว่า จะให้

คำแนะนำแก่นักเรียนในช่วงเวลาใดจึงจะเหมาะสม และการช่วยเหลือนักเรียนโดยที่ไม่น่าทรมามากเกินไป สิ่งสำคัญคือครูควรกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกอย่างเต็มความสามารถด้วย

นอกจากนั้น ครูจะต้องตระหนักในบทบาทของตนเอง ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบการสอนแบบปกติ กล่าวคือ ในรูปแบบการสอนนี้ ครูจะทำหน้าที่แนะนำวิธีการต่าง ๆ เป็นผู้คอยส่งเสริมและช่วยเหลือให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยครูจะต้องมีความยืดหยุ่น เพราะในการสอนบางครั้งครูอาจจะไม่สามารถดำเนินการตามแผนการที่วางไว้ได้ทั้งหมด นอกจากนี้ครูอาจจะไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญในทุกหัวข้อที่นักเรียนต้องการที่จะค้นคว้า ครูจึงอาจจะต้องเป็นผู้เรียนไปพร้อมกับนักเรียนด้วย ดังนั้นเพื่อให้ได้ผลการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูจะต้องศึกษากระบวนการและดำเนินการสอนตามหลักการของรูปแบบการสอนที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยที่ควรดำเนินการต่อไป ดังนี้

2.1 ควรมีการวิจัยโดยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ ในหลาย ๆ วิชาพร้อมกัน เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างของทักษะและเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ รวมทั้งการถ่ายโอนการเรียนรู้ทั้งในแง่เนื้อหาวิชาและกระบวนการแสวงหาความรู้

2.2 เนื่องจากมีงานวิจัยในต่างประเทศที่กล่าวถึง การนำรูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทไปใช้สอนได้ในทุกระดับชั้นและทุกระดับเนื้อหา จึงน่าที่จะมีการทดลองใช้รูปแบบการสอนนี้ในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการขยายผลไปใช้ในการศึกษาระดับต่าง ๆ ซึ่งจักส่งผลต่อการพัฒนาให้เยาวชนไทยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านลักษณะนิสัยใฝ่รู้ ตามนโยบายในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544)

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อติดตามและประเมินความใฝ่รู้ของนักเรียนที่ได้รับการสอน ด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้